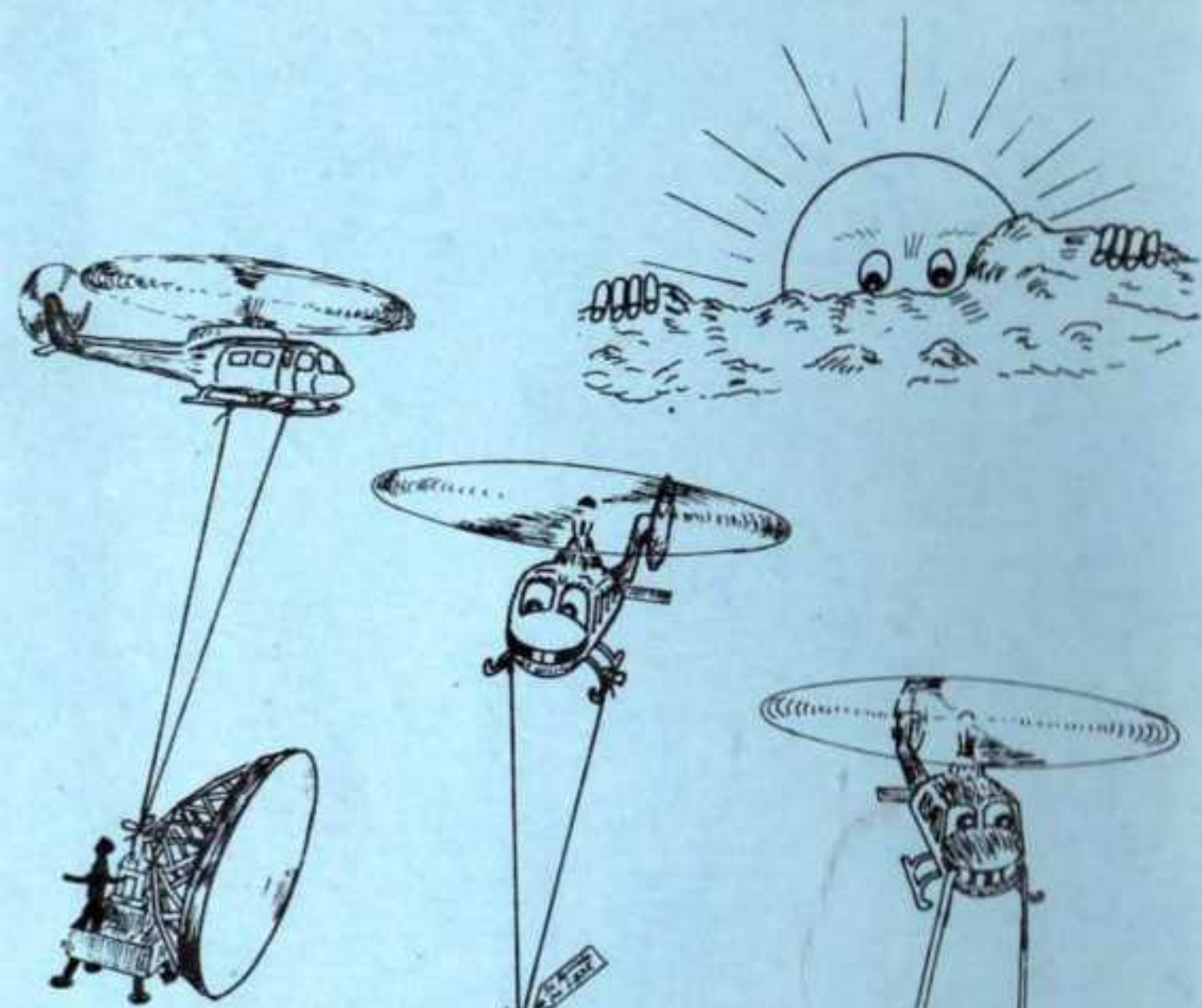
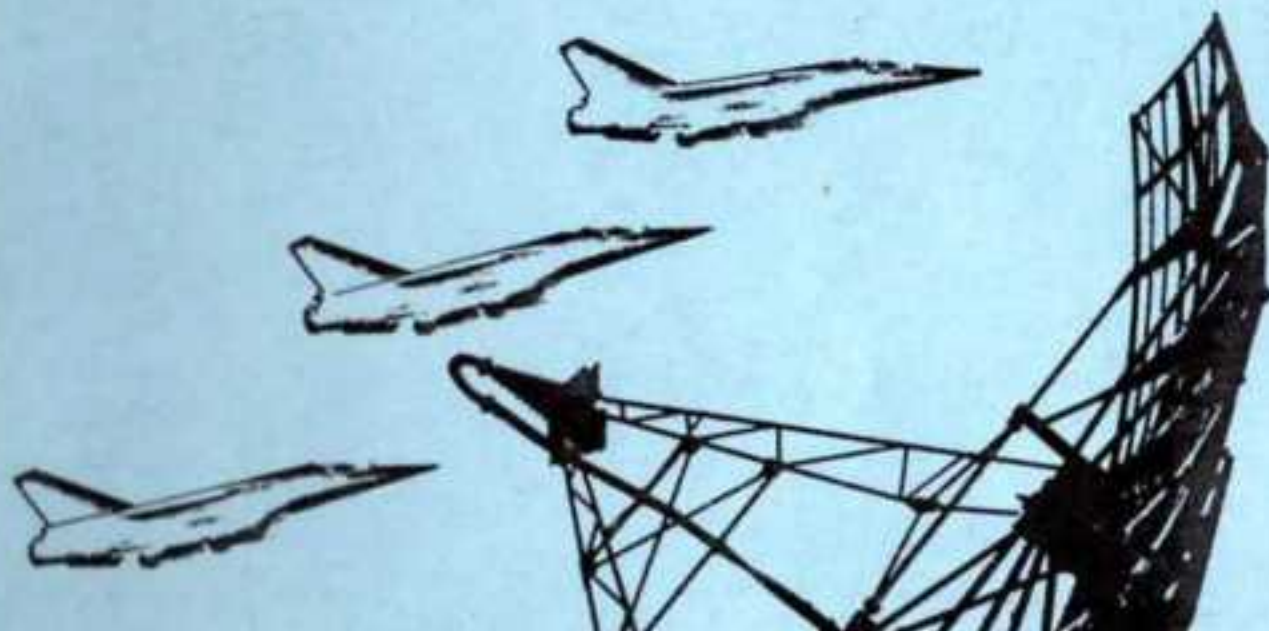

Sirk.
**LUFTFORSVARETS
BEFALSSKOLE FOR
SAMBANDS — OG
RADARPERSONELL**

FRA SKOLESJEFEN

Dette heftet er laget i anledning av skolens 30-års jubileum, og det gir bl.a. et lite tilbakeblikk over skolens historie.

Skolen har en viktig funksjon på undervisningssektoren i Luftforsvaret. Et stort antall elever er uteksaminert fra skolen i disse 30 årene, og dette har krevd en betydelig innsats fra de som har hatt sitt arbeid her.

Jeg vil med dette sende en hilsen til alle som har sitt virke ved skolen og takker for god innsats og for hyggelig samarbeid.

FØR VI KOM.....

Tyskernes forlatte Lutvannleir - Nachrichten-schule - så nok ganske anderledes ut enn dagens leir.

Veier eksisterte nesten ikke. En kjerrevei førte opp til Trosterud og inn i leiren over den nåværende idrettsplass, som var en åker. Det var også jordet ved kantinen.

Veien gikk frem til gården Bråten (Plassen) hvor bare våningshuset er igjen. Det fungerer nå som tjenestebolig og ligger mellom hovedkvartetet og kantina.

I resten av leiren var det stort sett bare stier, og det førte bare én vei til øvre oppstillingsplass. Det var forøvrig bare skog der. Skog, ja, den ble av tyskerne brukt til å kamuflere leiren med. Flere brakker var bygget rundt eksisterende fullvoksne grantrær. I andre brakker var det tønner med grantrær som vokste gjennom taket. Dette gjalt bl.a. mannskapskjøkkenet, hus 9 og 12 og E-lab. På denne måten kunne ikke de allierte rekognoseringsstyrker, som visste at leiren var her, se den fra luften.

Hva leiren bestod av fikk man faktisk ikke greie på, før en nordmann tegnet det hele fra et skjulested i den sydlige del av leiren.

Over den nåværende befalsmesse var det spent ut et digert kamuflasjenett.

I tunnelene var det innredet forlegningsrom, lagre og en telefonsentral, som funksjonerte som terminal i forbindelsen Norge - Tyskland. Kanonstillinger fantes spesielt i leirens nordlige del. På høyden nord for hovedkvartaret, var det bygd bunkere med forlegninger, som var i fin stand da skolen flyttet inn. Kanonene var riktignok demontert, men ammunisjon fant en igjen rundt i leiren og i skogen mange år etter krigen.

Forlatt kanonstilling - slik den ser ut i dag.

1. RADARTEKNIKERKURS

Dette kurset startet på Kjeller 14. desember 1945, og var det første av det en kaller Teknikerkurs i Luftforsvaret innen Samband og Radar.

Tidligere hadde en hatt en litt panikkartet situasjon, og utdannet telegrafister og sendervakter til flysikringstjenesten for å erstatte engelskmennene som skulle forlate landet innen 6. november 1945. Undervisningen kom igang den 17/12 med 7 timer teori pr dag fra mandag til fredag. Lørdag var det 4 timer. Dette ble da ganske hard drift med 39 timer teori pr uke, men så var jo elevene håndplukket med de beste artiumskarakterer. Det var 16 elever, og alle gjennomførte kurset.

Overgangen fra Kjeller til Lutvatn skjedde raskt. Den 5. februar 1946 var det full dag på Kjeller og neste dag var det full dag med undervisning og underbringelse på Lutvatn.

Bildet på neste side viser de fleste av elevene en januardag i 1946. De har selv kalt bildet "Fra hine harde dager på Kjeller". Det var virkelig harde dager med en fantastisk god ånd fra elevenes side.

Hvis instruktøren tidde stille et øyeblikk,

kunne en høre om en knappenål falt på gulvet.

"Fra hine harde dager på Kjeller"

På Lutvatn ble det lille spiserommet i befalsmessa brukt som klasserom. Her var det lite luft for 17 stykker. Med vinduene åpne ble det for meget trekk. Det var jo ennå vinter.

I siste time var elevene temmelig trette. En av dem sa en gang etterpå: "I siste time sov vi alle sammen, men jamen lærte vi allikevel".

Instruktøren hadde også ganske harde dager. Friminuttene måtte ofte benyttes til å sette opp figurer på tavlen, for å ha underlaget for neste time klart. Hans arbeidsdag ble også lang når det skulle forberedes stoff til 7 timers undervisning neste dag.

Heldigvis var det jo ikke alt stoff som var nytt. Det var generelt teori i elektroteknikk og radioteknikk hvor det var lett å improvisere for så skarpe elever som var innstillet på en respektabel matematisk form.

Teoriundervisningen, med Bjarne Lindemann som instruktør, varte til mai 1946 og ved avsluttende prøve hadde klassen et gjennomsnitt på 92%.

Bildet ovenfor viser de fleste av elevene og teoriinstruktøren, ing. Lindemann, i snøen utenfor klasserommet (nåværende befalsmesse) like etter etableringen på Lutvatn.

Etter teoridelen ble det laboratorieundervisning med Karl Schønning Andreassen som instruktør. Det ble rigget opp et provisorisk laboratorium i rommet hvor det nå er spisesal i befalsmessa. Det var merkverdig hva en karret sammen til dette laboratoriet og her ble f.eks. synkro- og servomekanismer grundig gjennomgått. På øvre oppstillingsplass kom det to biler med mobilt utstyr og elevene krodde seg over å bli kjent med materiell som tidligere bare hadde vært beskrevet på tavlen.

I juni 1946 ble klassen delt i to. Den ene del reiste til Måkerøy for å konsentrere seg om og studere bakkeradar.

Fra Måkerøy

Bilde nr 3 viser stasjonssjefen, kvartermester Towsen og frue, sammen med 6 av elevene. Sjersanten helt til venstre var stasjonsoffiser.

Den andre delen av klassen kom til Sola for studere flyradar (ASW Catalina) under fenrik Geicke.

Etter en ypperlig innsats på feilfinning, laget disse elevene et "Radar Beacon" som senere ble sendt til undersøkelse av spesialist i Bergen hvor elevene fikk mye ros for sitt arbeide.

I teoripensumet begynte en med elektrisitetslære som ble utvidet i tråd med hva elevene hadde lært på gymnasiet.

I radioteknikk ble rør, forsterkere, mottaksendere og antenner gjennomgått på kort tid.

I radarteori ble det meste av den kjente "Principles of Radar" (POR) gjennomgått.

Her fikk en gjennom Den Norske Legasjonen i Washington den første stensilerte konfidensielle utgaven av POR.

Magnetronet var ennå ikke "frigitt", slik at teorien om det var noe mangelfull.

Klystron og lighthouseør ble tilfredstillende behandlet. Transmisjonslinjer og bølgeledere ble ren lek.

Her fikk en støttelitteratur som USAF's "Radar Circuit Analysis" og "Ultra High Frequency Techniques".

Etterhvert som forholdene ble mere normale etter krigen, fikk en snappet opp atskillig god litteratur om enkelte emner.

En av elevene fra 1. radarkurs studerte ved MIT fra 1948 til 1952, og hadde POR som en del av pensummet der. Han fortalte nylig at han hadde lært POR bedre på Lutvatn enn det kunne læres på MIT.

Hvor er elevene blitt av?

13 av de 16 elevene lever fremdeles. 2 av dem er kaptein i Luftforsvaret, 3 av dem har dimittert som Stabsoffiserer og har nå som de øvrige gode sivile stillinger.

FRA SKOLENS HISTORIE

Utdanningen av sambandspersonell ble for det tidligere Hærens flyvåpen drevet på Kjeller. Under krigen fortsatte utdanningen i Toronto ved "Radio city" i "Camp Little Norway". For Marinens flyvåpen ble utdanningen gitt ved Marinens skoler i Horten. Under krigen foregikk utdanningen delvis i "Little Norway" og delvis i London, nå utvidet til også å omfatte radar.

Etter frigjøringen i 1945, da de to flyvåpen ble slått sammen, ble utdanningen først lagt til Kjeller. De store personellmessige og tekniske krav som etterhvert oppstod p.g.a. det allerede da mangedelte fagkompleks, fremtvang behovet for et eget skoleetablisement. Av typiske kurskategorier fra den tiden kan nevnes: Radiotelefonister, radiosendervakter, radioteknikere, radarteknikere og telegrafister.

Tyskernes etterlatte etablisement på Lutvann ble funnet som et egnet sted, og mot slutten av 1945 ble skolen overført hit. Skolens første sjef, oblt H.M. Nicolaysen ble

tilsatt i januar 1946. Siden da har henholdsvis oblt Hamre, oblt Ringreide, oblt Aasen, og nå oblt Tennfjord hatt ledelsen av skolen. Frem til innføringen av fagskolen som elementærutdannelse for befelselevne, har skolen vært i stadig vekst.

Utdanningsoppdragene økte med innføringen av nye teknikker og nye utgaver av eksisterende utstyr.

NATO-samarbeidet medførte innføring av større og mer tidsmessige radarstasjoner. Dette medførte igjen behov for flere spesialiseringskategorier. Det samme gjorde seg gjeldende innen radiosamband, navigasjon, flyelektronikk og fjernskriver/chifferutstyr. Innføringen av NADGE systemet ble en stor utfordring for skolen.

Utdanningsformer og pedagogiske opplæringsmønstre har vært gjenstand for stadige studier og utprøvinger. De vesentligste skoleplanendringer var overgangen fra teknikker til spesialistutdanningen i 50-årene.

I 1965 fikk skolen befalsskolestatus. Utdanningen ble nå 2-årig.

Fra 1972 er utdanningen 3-årig. De to første årene omfatter teknisk fagskole og befalsutdanning. Denne delen foregår på Kjevik og er første skritt i integreringen av LTBS og LBSR. Det tredje året overføres elevene til Lutvann hvor de gis tilleggsfagutdanning i elektronikk og spesialisering.

I 1977 skal all utdanning overføres til Kjevik. Luftforsvarets befalsskole for sambands- og radarpersonell, Lutvann og Luftforsvarets Tekniske Befalsskole, Kjevik vil da opphøre og det etableres en ny skole under navnet Luftforsvarets Tekniske Skolesenter, Kjevik.

Skolens hjelpemidler i såvel teknisk som pedagogisk henseende har også gjennomgått utvikling. Det kan nevnes at for gjennomføring av de 17 forskjellige spesialiseringer finnes ca 80 typer forskjellig elektronisk utstyr og ca 150 forskjellige typer måleinstrumenter.

P.g.a. kostnadene har Luftforsvaret ikke kunnet anskaffe alle typer elektronisk utstyr til skolebruk.

En del praktisk undervisning er derfor lagt til Luftforsvarets stasjoner.

Utdanningen på Lutvann omfatter alle kategorier sambands- og radarpersonell. Under normale forhold er skolens kapasitet ca 300 elever, men elevtallet har vært så høyt som 575 i enkelte perioder.

Andre forsvarsgrener, fellesinstitusjonene og Televerket har også benyttet seg av kurstilbudene.

I de 30 år som er gått har skolen utdannet ca 11 000 mann av alle kategorier, herav ca 3000 teknikere/spesialister. Det er neppe tvil om at disse i sin etterfølgende tjeneste har vært av betydning for forsvarsgrenens vekst og effektivitet. De som har forlatt Luftforsvaret har betydd en betydelig subsidiering til sivil elektronisk virksomhet og miljø.

Mange har med hell basert sin sivile karriere på det grunnlag de fikk fra Lutvann. Det synes å være en alminnelig oppfatning at skolen har

et høyt faglig nivå og skolen har hatt god søkning. Den hensiktsmessige geografiske plassering i forhold til avdelinger og institusjoner en daglig samarbeider med har også hatt betydning.

Utviklingen fortsetter -. Det er vårt ønske at utdanningen fortsatt må holdes på det høyeste nivå for å kunne imøtekomme de stadig økende krav som stilles til utdanning og tjeneste i forsvarsgrenen.

Fra Flyradio/Nav lab-undervisningen.

BEFALSMESSEN

Den nåværende befalsmesse hadde i de første år av skolens levetid en meget allsidig funksjon, nemlig en kombinasjon av sjefens bolig - kontorer - undervisningsrom - kino - gymnastikksal og legekontor.

Bygningens konstruksjon og materialvalg samt dens ypperlige beliggenhet, på et platå med utsyn sydover til Lutvannet, har gjort at de fleste betegner den som et ønskested i naturen. Vi finner også dette naturbilde på omslaget av "Østmarksboka" av S Senje. Like nedenfor befalsmessen finner vi forøvrig Lutvannsporten, som er "døren" til leirens "gymnastikksal" - Østmarka.

Bygningens mange små rom har i vesentlig grad bidratt til å skape en intim og koselig atmosfære. Ved større arrangementer har nok dette budt på problemer for arrangementskomitéen. Men bortsett fra litt trengsel ser det ut til at gjestene bare setter pris på innredningen.

En begir seg gjerne til "Det røde rommet" eller "Det hvite rommet" for å danne mindre grupper. "Det hvite rommet" har forøvrig ganske særpreget veggpanel.

Vi som "hører til" ved skolen er helt enig, når vår befalsmesse omtales som Luftforsvarets koseligste - ja, ofte som hele Forsvarets trikeligste.

Messelivets omfang har variert endel opp gjennom årene. En kan vel si at det er blitt mere stille nå enn tidligere. Skjønt med kursbefal tiltar besøket betraktelig.

Begrepet Onsdagsklubb er velkjent - også langt utover leiren. Ikke på grunn av stort og omfattende arrangement, men mere fordi at da treffes venner og kjente i hyggelig samvær. Julebingo, julebord og barnejuletrefest er nærmest for faste programmer å regne. Spesielt er julebordet noe det sees frem til.

Da pleier også de sjeldnere gjester å innfinne seg.

Sommerhalvåret innledes gjerne med familiesammenkomst 17. mai. Da tas plenen utenfor messen i bruk, og grillutstyret hentes frem. Det er ikke få som prøver seg som "kokker" utover sommeren og høsten. Når mørket faller på skaper det bare ekstra stemning, for da tennes de kulørte lykter og dempet musikk gir en fin stemning.

Men det er ikke bare avslapping og fest i befalsmessen. Den tjener også som skolens representasjonssted.

Det er her ca 3000 elektronikere offisielt er blitt befalingsmenn, ved å motta sitt vidnesbyrd om beståtte eksamener ved Luftforsvarets befalsskole for sambands- og radarpersonell. En høytidlig og minneverdig stund alle uteksaminerte vil huske. Den etterfølgende "Sjefens middag" er også en høytidlighet, og litt av en prøve for den nybakte sersjant.

Når en senere er i denne befalsmessen er det alltid hyggelig å huske tilbake på disse spesielle begivenheter, og at det var nettopp i denne messen en gjorde det store skrittet fra menig til befal.

PROLOG

til

LBSR's 30 års jubileum

av Kåre Ekland

Som et lite stykke Norge-
høyt og fritt i Østmark-riket,
ligger Lutvannleirens skole,
med en plass gunst uten lik.

Som det sømmer seg vår skole,
har den tilhold i naturen.
Idrett, friluftsliv er sysler,
helt i pakt med lærekuren.

Tretti år er L B S R -
respektet for faglig viten.
Det er helt korrekt å hevde,
at den hører til elite n.

Vi har satt hverandre stevne,
her i aften for å hylde
jubilanten vår, som snarlig
flytter sør - i tidens fylde:

Alle er så hjertens enig:
- Her er livet rikt og deilig.
- Sant å si, å flytte herfra
føles faktisk ubeleilig.

Verden går sin skjeve gange,
satt i sving av politikken.
Vi på Lutvann satser heller
på vår venn elektronikken.